

מערך החינוך
רוח · מעשה · נצחון

"הפלמ"חניק - סיפורו של יצחק רבין בפלמ"ח" - דגשי הסברה

הסרט "הפלמ"חניק - סיפורו של יצחק רבין בפלמ"ח" מחולק לחמישה פרקים ונוגע באירועים נבחרים בקורות חייו העשירים של יצחק רבין ז"ל, ראש הממשלה ושר הביטחון לשעבר של מדינת ישראל והרמטכ"ל השביעי של צה"ל. פרקי הסרט נעים בין ילדותו של רבין והגיוס לפלמ"ח, הפריצה למחנה המעפילים בעתלית, הקרב על הקסטל, הקמת המדינה ומלחמת ששת הימים. מערך זה מלווה את הצפייה בפרקים אלו ומחולק בהתאם לפרקים השונים של הסרט. ניתן לקיים שיח לאורך הצפייה בסרט, לאחר הצפייה בכל אחד מהפרקים, או לחלופין לצפות בסרט במלואו ולאחר מכן לקיים דיון בעזרת מספר שאלות ודגשים מתוך המערך.

פרק 1

ילדותו של יצחק רבין והצטרפותו לפלמ"ח

שאלות לדיון:

- מה אתם חושבים מוביל את יצחק רבין להצטרף לפלמ"ח? האם אתם יכולים להזדהות עם הסיבות שמובילות את רבין?

דגשי הסברה:

- "הייתה לי המלגה, החלומות, אבל כל זה יכול לחכות. כרגע, היה משהו שצריך לעשות" אומר רבין בסרט על הצטרפותו לפלמ"ח. המציאות לפני הקמת המדינה הייתה שונה מהמציאות כיום, בין היתר לא היה צבא סדיר והבחירה להצטרף לארגון כוח מגן עברי לא הייתה מובן מאליה. יחד עם זאת, יצחק רבין מבין כי צו השעה הוא להתגייס לפלמ"ח, לתרום לביטחון ישראל והקמת המדינה.
- רבין היה בין המגויסים הראשונים לפלמ"ח, שהיה בעצמו כוח מגן חלוצי. בחירתו של רבין להצטרף לפלמ"ח מראה על חלוציות ותחושת שליחות שהובילו אותו.

פרקים 2 ו-3

פריצת מחנה המעצר בעתלית

שאלות לדיון:

- רבין הוביל את תכנון המשימה לפריצת מחנה המעצר בעתלית. מהי החשיבות של תכנון מקדים עבור הצלחת המשימה ופריצת מחנה המעפילים?
- במחנה המפעילים הוחזקו על ידי הבריטים יהודים אשר ביקשו לעלות לארץ ישראל. הגדוד הראשון של הפלמ"ח נשלח למשימת חילוץ. ניתן לשרטט קו ישיר בין פעולת הפלמ"ח אז לצה"ל כיום, אשר לוקח חלק בקליטת עלייה. מה אתם חושבים שהניע את העולים אז? ומהם המניעים לעלייה לארץ ישראל כיום?

דגשי הסברה:

- בסרטון ניתן לראות כיצד רבין מתכונן לפריצת מחנה המעצר בעתלית וכן פלמ"חניקים נכנסו למחנה ונטרלו את הנשקים של הבריטים, וארגנו את היהודים מבפנים. הכנה מראש, יצירתיות ודבקות במשימה תוך מקצועיות הם שאפשרו את הצלחת המשימה.

פרק 4

הדרך לירושלים והקרב על הקסטל

למפקדים:

שאלות לדיון:

- בקרב הקסטל נאמרה האמירה המפורסמת "**הטוראים יסוגו- המפקדים יחפו על הנסיגה!**" איזה אחריות יש למפקדים כלפי פקודיהם? איזה אחריות אתם חשים שיש לכם כמפקדים כלפי הפקודים וכלפי המשימה שלכם?
- איזו אחריות הייתה לרבין כמפקד המשימה לכבוש את הקסטל?

דגשי הסברה:

- קריאת ה"אחרי!" בקרב בקסטל מגלמת את רוח הפלמ"ח שביקשה להיות למופת. המפקד בפלמ"ח הוביל את חייליו חתר להיות מוביל, מעצב ומשפיע על המערכה ללא תלות בדרגתו ותפקידו.
- לרבין הייתה אחריות כלפי פקודיו, וכלפי ביצוע המשימה. "**אני שלחתי אותם לשם, זה עלי**" אומר רבין במהלך הסרט כשהוא שומע ידיעות בקשר במהלך הקרב. בכל תפקיד ומשימה, יש לכל אחד ואחת מאיתנו אחריות כלפי הפקודים שלנו וכלפי המשימות שאנו ממונים עליהם.

פרק 4

לחיילים:

שאלות לדיון:

- מדוע אתם חושבים שהחליטו לשנות אסטרטגיה ובמקום לאבטח שיירות לירושלים הנצורה, לפתוח מסדרון לירושלים?

דגשי הסברה:

- בהחלטה לפתוח את הדרך לירושלים באה לידי ביטוי יוזמה והתקפיות - במקום להגן על השיירות, לאפשר מעבר חופשי לירושלים.
- בלחימה הייתה לרבין הייתה אחריות על ביצוע המשימה. בכל תפקיד ומשימה, יש לנו אחריות כלפי ביצוע המשימה שלנו, ועלינו להמשיך ולדבוק בה, גם נוכח אתרים.

פרק 5

מלחמת ששת הימים ונאום הר הצופים

שאלות לדיון:

- מה הוביל את ישראל לניצחון במלחמת ששת הימים לפי נאום הר הצופים של יצחק רבין?
- מה מוביל אתכם בעשייה שלכם? מה עוזר לכם לדבוק במשימות שלכם?

דגשי הסברה:

- **"גילויים אלה ראשיתם ברוח וסופם ברוח, התעלותם של לוחמינו לא בזכות הברזל באה אלא בזכות התודעה של שליחות עליונה של הכרה בצדקת עניינו, של אהבה עמוקה למולדת ושל הכרת התפקיד הקשה שהוטל עליהם - להבטיח קיום האומה במולדתה, לקיים ואפילו יהיה זה במחיר חייהם. זכותו של עם ישראל לחיות חיי במדינתו - חופשי, עצמאי, בשלום ובשלווה."** (מתוך נאום הר הצופים)
- הבנת המשימה והמשמעות שלה תרמה ללוחמי צה"ל במלחמת ששת הימים. על כל אחד ואחת מאיתנו לזכור מה מוביל אותנו ואת האחריות שיש עלינו כמשרתים כיום בצבא ההגנה לישראל.
- "אז מה עכשיו?" "לחיות, לבנות ולהמשיך. זמן לעשות שלום". כך מסתיים הסרט "הפלמחניק". ובאמת, לאחר שירותו הצבאי בפלמ"ח ובצה"ל, הוביל רבין את הסכם השלום עם ירדן ואת הסכמי אוסלו והוענק לו פרס נובל לשלום בשנת 1994. יחד עם זאת, תהליך השלום ליבה ויכוח ציבורי נרחב, אלים וקשה. האלימות הגיעה לכדי שיא טראגי במוצאי שבת, י"ב בחשוון תשנ"ו, 4 בנובמבר 1995, כשפעיל הימין הקיצוני, יגאל עמיר, רצח את רבין בסיום עצרת שלום בכיכר מלכי ישראל במרכז תל-אביב.
- הרצח היכה את החברה הישראלית בהלם והביא לתהליך ארוך של חשבון נפש. אחד ממשפטי האחרונים של רבין, **"האלימות היא כרסום יסוד הדמוקרטיה..."**, הפך לסיסמה מרכזית שליוותה פעילים חברתיים משני צדי המתרס הפוליטי אשר ביקשו לחולל תהליך בירור ושיח בחברה הישראלית כדי למנוע הישנותו של מקרה דומה. לזכרו הוקם "מרכז יצחק רבין" המבקש לעודד ערכים של דמוקרטיה וסובלנות.